

A LEPLEZETT ESZKÖZÖK HATÉKONYSÁGA

A „leplezett eszközök” fogalmát a 2018. júliusában hatályba lépő új büntetőeljárás törvénykönyvünk¹ vezeti be. Az új büntetőeljárás törvény szemlélete szakít a jelenleg hatályos büntetőeljárás és rendészeti ágazati törvényeink titkos eszközökre vonatkozó szabályozásaival. Ezt, a kis túlzással forradalminak nevezhető szemléletbeli változást és annak lehetséges hatásait vizsgálom meg szakmatörténeti kitekintésben.

Az új törvénnyel bevezetett eljárási rend és szóhasználat nem előzmény nélküli, hiszen az első bűnvádi perrendtartás törvény² és nyomozási utasítás³ is rendkívüli hasonló eljárási rendben és elnevezésekkel szabályozta a nyomozást és a leplezett eszközöknek megfelelő korabeli puhatoló eljárásokat, a második világháború után azonban történelmi okok miatt át kellett térni a szovjet mintájú bűnüldözési és büntetőeljárás rendszerre.

1. Az első rendőrségi törvény és a bűnvádi perrendtartás szemlélete, a „leplezett eszközök”

A budapesti magyar királyi államrendőrség kisegítő egységeként 1885-ben létrejött detektívosztály feladata volt a főkapitányi hivatal, a kerületi kapitányi hivatalok, a bejelentési hivatal és a tolonckezelő hivatalmunkájának támogatása, valamint a közrend és a közbiztonság fenntartása a figyelő, megelőző és felfedező tevékenység végrehajtásával. A megelőző, valamint leplezett jellegű feladatokat törvényi szinten először a Budapest-fővárosi rendőrség államosításáról szóló 1881. évi XXI. törvénycikk 2. szakasza szabályozta, majd később a detektívszabályzatok, illetve belső nyomozati utasítások.

A detektívek preventív szolgálati feladatai közé tartozott a rovott előéletű személyek ellenőrzése, azok kimutatása. A belső szabályozók alapján a detektív a rendes szolgálati teendőiből adódó figyelő és megelőző szolgálati tevékenységén kívül a nyomozások információs igényét kielégítő puhatoló tevékenységeket folytathatott.

A korabeli büntetőjogi gyakorlati kézikönyv előkészítő eljárásról szóló IV. fejezete szerint *„a puhatoló eljárások azok a nyomozó hatósági és rendőri közegi ténykedések, amelyek segítségével a nyomozó cselekmények nyílt foganatosítása nélkül szereznek támpontokat a második, úgynevezett megállapító eljárás megindításához.”*⁴ A tudatosan leplezett, titkolt, büntető törvénykönyvbe ütköző cselekmények hatékony, törvényes felderítése és bizonyítása már ebben az időben sem nélkülözhetette a hasonlóan leplezett módon végrehajtott bűnüldözési tevékenységeket. *„Nem volna ugyanis célszerű, de a Bp. szellemével is ellenkeznék, ha minden gyanúsításra azonnal nyílt nyomozás indulna a meggyanúsított ellen, mert ha bebizonyul is az ártatlansága, az eljárás mégis meghurcolást jelent a számára. Máskor a nyomozás természete követelheti meg az előzetes puhatolásokat,*

¹ A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény

² 1896. évi XXXIII. törvénycikk, a bűnvádi perrendtartásról

³ 130,000/99 B.M. számú körrendelet a nyomozó rendőri közegek és hatóságok részére

⁴ Miskolczy Ágost – Pinczés Zoltán: A magyar büntetőjog gyakorlati kézikönyve a m.kir. Csendőrség számára. Stádium Sajtóvállalat, Budapest, 1937. 1114.o.

főleg, ha a bűncselekmény gyanúja fennáll ugyan, de a beszerzendő bizonyítékok akár a gyanúsított óvatossága, akár más ok miatt a nyílt fellépéssel nem szerezhetőek be. Puhatóló eljárás a megfigyelés, besúgók előzetes alkalmazása, feltűnés nélkül való érdeklődés és a les. A puhatóló eljárást, miután bizalmasan kell történnie s arról sem a gyanúsított, sem pedig mások nem szerezhetnek tudomást – tehát senki számára nem jelent jogsérelmet – a Nyomozati Utasítás részletesebben nem taglalja, hanem célszerű fogantatását a nyomozóra bízta.”⁵

A puhatóló „eljárások” az előírt alakításokhoz kötött és a bizonyítást szolgáló nyomozási eljárások kiindulópontjával szolgálhattak vagy a kiindulópontban (pl. feljelentés) megfogalmazott gyanúkat tisztázhatták, esetleg kizárhatták azokat. A puhatólás során alkalmazott bizalmas „eljárások” célja bűnüldözési megelőző és bűncselekmény gyanújára vonatkozó információk beszerzése és ellenőrzése volt és nem a bizonyítás, ezért nem perrendszerű, jelentésben, feljegyzésben rögzítették megállapításaikat.

A gyakorlati kézikönyv szerint a nyomozás második része – a tulajdonképpeni nyomozás – a megállapító eljárás volt, amely már, ellentétben a puhatólással, alaki feltételekhez kötött és joghátránnyal is járhat. Utóbbi gondolat természetesen ma már nem helyénvaló, hiszen az előkészítő eljárás puhatóló része is komoly, emberi jogi korlátozásokhoz vezetett és vezet ma is. „A megállapító eljárást, akkor kell alkalmazni, ha a nyílt fellépéshez, a kiinduláshoz szükséges adatok, gyanú már rendelkezésre állnak. A megállapító nyomozás gyakorlati ténykedésekből, úgynevezett nyomozó cselekmények sorozatából tevődik össze.”⁶

Az 1896. évi XXXIII. törvénycikk, a bűnvádi perrendtartás volt az első jogszabály, amely a magyar jogfejlődés korabeli elvei szerint foglalta szabályrendszerbe a mai értelemben vett büntetőeljárást és annak részeként a bűnüldözési célú bizalmas és nyílt információszerzést. A bűnvádi perrendtartás alapján a nyomozás ura az ügyész lett, de a nyomozás tényleges teljesítésének feladatait a rendőri hatóságok, illetve hatósági személyek (detektív, csendőr, rendőr) hajtották végre igen komoly felderítési hatékonysággal.

A korabeli, újszerű nyomozási modell bevezetéséről szóló budapesti fő- és székvárosi állami rendőrség 1900. évi működéséről szóló - jelentés értékelése⁷ szerint az új bűnvádi perrendtartás az egész előkészítő eljárást új alapokra fektette, a nyomozás egészen más jelentőséggel bírt, mint korábban, mivel a perelőkészítés fő módja a nyomozás lett és a bírói vizsgálat csak kivételes lehetőséggé vált, valamint az egész nyomozási eljárás törvényben lett szabályozva. Ez nem jelentette azt, hogy korábban ne lett volna törvényi szinten szabályozva a rendőrség eljárása (1881.évi XXI. tc. 1872.évi 13517 B. Min. számú ideiglenes bűnvádi eljárás) és az új törvény elvei is hasonlóak voltak a gyakorlatban korábban alkalmazott eljárási szabályokhoz, ezért az új eljárási törvény szabályai és szemlélete szinte zökkenőmentesen tudott a gyakorlatban működni.

A jelentés szerint Budapesten az előkészítés egész súlya a rendőrségre, illetve első sorban a bűnügyi osztályra nehezedett, ami három-négyszeres munkaterhet jelentett a korábbi nyomozási gyakorlathoz képest. Ez a feljelentett bűncselekmények felderítési mutatójának a csökkenéséhez vezetett, az 1899. évi 88,7%-os eredményességi mutató 1900. évben 85%-ra csökkent. (a bűnügyi osztály ügyforgalma 67059 ügyről 88556 ügyre nőtt). A statisztikai számok jól jelzik, hogy bár a munkateher megnőtt, és a nyomozási eljárások

⁵ Uo.

⁶ Uo. 1115.o.

⁷ A bűnügyi rendészet. Ügyvédek Lapja, Budapest, 1901/39. 3-4. o.

döntő többsége is a rendőrség feladata lett, de ez mégsem jelentkezett a felderítési mutatókban jelentős csökkenésként.

2. Az új büntetőeljárás törvény szemlélete és leplezett eszközei

A nyár elején elfogadott büntetőeljárás törvényünk elvei és eljárásai rendkívüli hasonlóságot mutatnak az első büntető eljárási törvényünkkel és szakít a második világháborút követően kialakult szovjet mintájú büntetőeljárás és bűnüldözési eszköztárral, eljárásrenddel. Az új büntetőeljárás törvény a konkrét bűncselekmények felderítése és bizonyítása érdekében folytatható titkos információgyűjtést a jelenlegi ágazati jogszabályokból teljes mértékben integrálja a büntetőeljárás törvénybe. Az új törvény szellemisége felszámolja a párhuzamos, büntetőeljáráson kívüli és büntetőeljárás keretében folytatott „titkos eszközök” szabályozását és ezzel az eltérő törvényekben, különböző megfogalmazású szövegezéssel szereplő tevékenységekből adódó gyakorlati, jogalkalmazási problémákat, akadályokat hátríthat el. Megszűnik a titkos információgyűjtés és titkos adatszerzés kettőssége a konkrét bűncselekményekre vonatkozó információk feldolgozása során, és ezzel a bizonyítékok elvesztésének lehetősége jelentős mértékben lecsökkenhet. A jelenlegi meghatározások helyett bevezeti a leplezett eszközök fogalmát, amely alatt olyan, a magánlakás sérthetetlenségéhez, valamint a magántitok, a levéltitok és a személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogok korlátozásával járó különleges tevékenységet ért, amelyet az erre feljogosított szervek az érintett tudta nélkül végeznek. Ezzel az egységes fogalom bevezetésével a törvény a titkos információgyűjtést és titkos adatszerzést már nem tekinti elkülönült eljárási folyamatként

A titkos információgyűjtés és titkos adatszerzés különleges eszközeinek és módszereinek eredménye a továbbiakban a bizonyítási eszközök és cselekmények katalógusát gazdagíthatják, egységesen szabályozva és törvényi szinten biztosítva a szükségesség-arányosság követelményéhez igazodó kivételes alkalmazás feltételrendszerét is. A nem konkrét bűncselekményre vonatkozó, megelőző jellegű titkos információgyűjtés a továbbiakban is rendészeti ágazati szabályok alapján folyhat. A bűncselekményekre utaló, elsődleges információk beszerzését követően azok ellenőrzése a büntetőeljárás törvény szabályai alapján egy előkészítő eljárás során lehetséges, ezt követően felderítés és vizsgálat keretében lehet a gyanút megalapozni.

Az új eljárási rendszer a büntetőeljárás keretein belül biztosítja annak lehetőségét, hogy a nyomozás elrendelését megelőzően sor kerülhessen a bűncselekmények gyanújának megállapítása vagy ellenőrzése érdekében, rövid határidőn belül egy előzetes, szűkített eszköztáru felderítés. Az előkészítő eljárás feladata lesz a nyomozás elrendeléséről szóló döntés meghozatalához szükséges információk összegyűjtése, amely már nem az ágazati szabályok felhatalmazása alapján végzett, kizárólagos rendvédelmi hatáskörben fog történni.

Az előkészítő eljárás megindításáról a jövőben tájékoztatni kell az ügyészt és kéthavonta be kell számolni az eljárás állásáról, ezzel az ügyész a korábbi szabályozáshoz képest jobban belefolyhat a bizalmas módú információszerzés folyamatába és ez egyben biztosíthatja, hogy a titkos eszközök alkalmazása során beszerzett adatok, bizonyítékok eljárási okokból ne vesszenek el.

Az előkészítő eljárás hat hónapig, illetve meghatározott esetekben 9 hónapig tarthat. Ez az időtartam biztosíthatja az alapinformációk megfelelő mértékű, törvényes ellenőrzését. Amennyiben az előkészítő eljárás során beszerzett adatok alapján

megállapítható a bűncselekmény gyanúja, a nyomozást el kell rendelni. A felderítés során fő szabályként a nyomozó hatóság önállóan jár el, az ügyészség felügyelete mellett, de ha az ügyészség a büntetőeljárás eredményessége érdekében irányítási jogkörének gyakorlását szükségesnek tartja, a nyomozó hatóságot a felderítés során is irányítása alá vonhatja. A vizsgálat során – szükség esetén bizonyítási eszköz beszerzése és megvizsgálása útján – az ügyészség dönt a gyanúsítottal szemben folyamatban lévő nyomozás befejezésének kérdésében. A vizsgálat során az ügyészség a nyomozó hatóságot irányítja. A nyomozás (felderítés, vizsgálat) során a bűncselekmény felderítése, bizonyítása, folyamatban lévő bűncselekmény megszakítása, az elkövető kilétének, tartózkodási helyének megállapítása, felkutatása és elfogása, illetve a bűncselekményből származó vagyon felderítése, illetve visszaszerzése érdekében a nyílt eljárások mellett leplezett eszközök használata és adatszerző tevékenység folytatása is lehetséges. A nyomozást fő szabályként a gyanúsított kihallgatástól számított kettő éven belül be kell fejezni.

Jelenleg gőzerővel zajlik az új büntetőeljárás törvényhez kapcsoló nyomozati utasítás és a leplezett eszközök végrehajtási szabályainak kidolgozása, aminek a hatékony és arányos kidolgozása nem lesz kisebb feladat, mint a korabeli bűnvádi perrendtartással bevezetett új nyomozási modell alkalmazása. Annak érdekében, hogy az új szemlélet és eljárási rend bevezetése a gyakorlatban ne jelentsen komoly problémát a rendőrség, az ügyészség és a bíróságok is elkezdtek kidolgozni a munkatársaik felkészítését szolgáló továbbképzési anyagokat és szakmai egyeztetések alapján az oktatási tevékenységbe a Rendészettudományi Kart is be fogják vonni. Ezek alapján reméljük, hogy az új büntetőeljárás törvény szemlélete és eljárásrendje kedvezőbb fogadtatásra fog találni a jogalkalmazó szerveknél és nagyobb sikere lesz, mint a jelenlegi büntető eljárási törvényünk hatálybalépésekor. A jelenlegi eljárási törvény szemléletének elfogadottságát vizsgáló ügyészségi tanulmány szerint *„Az új Be.-t létrehozó jogalkotói elképzelés csak a jogszabályban él, és a mindennapok gyakorlatában a korábbi, az 1973. évi I. törvénynek megfelelően nem az ügyész az ügy ura, mivel sem a nyomozó hatóság, sem az ügyészség nem volt nyitott erre a reformra.”*⁸

3. Leplezett eszközök, tevékenységek és hatékonyságuk az Európai Unió tagállamaiban

Az egyre kifinomultabb és szervezettebb módszerekkel elkövetett súlyos és szervezett bűnözés elleni hatékony, de egyben törvényes fellépés eszközeként az elmúlt 15-20 évben az Európai Unió tagállamaiban is elterjedt a hírszerzés alapú rendészet során alkalmazott proaktív természetű fedett, és gyakran beavatkozó, jogkorlátozó jellegű (intruzív) nyomozási módszerek alkalmazása.⁹

Az Európai Unió Tanácsa belgrádi vagyonvisszaszerzési projektje keretében feldolgozta a speciális, fedett nyomozási tevékenységek alkalmazására vonatkozó fontosabb európai szabályokat és ennek során megállapította, hogy bizonyos jellegű bűncselekmények (pl. korrupció, vesztegetés gazdasági jellegű bűncselekmények) esetében sokszor nincs is más lehetőség a bűncselekmény felderítésére és bizonyítására csak speciális, fedett nyomozási módszerekkel.

⁸ Kiss Anna: A nyomozó hatóság és az ügyészség kapcsolata a büntetőeljárás első szakaszában. OKRI, 2010.15. o. Forrás: http://www.okri.hu/images/stories/KUTBESZ_UJ_2017/befkut_2010_hun.pdf (Letöltés ideje: 2017.07.25.)

⁹ Council of Europe Office in Belgrade: Deployment of special investigative means. Belgrade, 2013. 7. o.

Az elmúlt évtizedekben az Európai Unió tagállamainak bíróságai is elfogadták, hogy a rendészeti szervek felderítései, nyomozásai során alkalmazhatnak fedett, jogkorlátozó jellegű nyomozási tevékenységeket igazodva az elkövetett bűncselekmények jellegéhez és betartva a szükségesség-arányosság követelményét. A leplezett eszközök vagy másként speciális, fedett nyomozási tevékenységeknek különféle jogi keretei lehetnek. Az Európai Unióban a speciális, fedett nyomozási tevékenységek rendőri vezetői engedélyezéshez, ügyészi és bírósági engedélyeztetéshez kötöttek lehetnek az állampolgári jogok korlátozásának szintjével megegyezően. Az Európai Unió Tanácsának belgrádi szakdokumentuma¹⁰ a második fejezetben részletesen foglalkozik az Európai Unióban és a szakmában is közös, elfogadott fogalomként nevezett speciális, különleges nyomozási eszközök (Special Investigative Means, SIM) fogalmával és eszköztárával. „SIM alatt azokat a speciális eszközöket, módszereket értjük, amelyek segítségével fedett módon, az érintett tudta nélkül szerezhetőek be bizonyítékok vagy információk, elemzett információk. Alkalmazásuk kivétel nélkül az állampolgári jogok különböző mértékű sérelmével jár, amely jogosságának az igazolása az alkalmazó nyomozó hatóság vagy igazságszolgáltatási hatóság felelőssége.”¹¹

Hasonlóan fogalmazza meg az Európai Unió ajánlása¹² is a speciális nyomozási eszközök fogalmát: „Speciális nyomozási eszközökön azokat a technikákat kell érteni, amelyeket az arra feljogosított hatóságok alkalmaznak súlyos bűncselekmények és elkövetők felderítése és nyomozása során abból a célból, hogy az érintett tudta nélkül információkat szerezzenek.” Az Európai Unió Tanácsának magyarázó jelentése szerint arra jogosult hatóságok alatt a tagállamok igazságszolgáltatási, bünvádi eljárási és nyomozó hatóságai érthetők. A speciális nyomozási eszközök használatának az ajánlás magyarázata szerint bűncselekményekkel kell kapcsolatban állniuk, ezzel megkülönböztetve a nemzetbiztonsági jellegű tevékenységektől.

A súlyos bűncselekmény fogalmát szándékosan nem akarta megfogalmazni az ajánlás, ezzel a tagállamok nemzeti jogára hagyva annak értelmezését, de irányelvként megfogalmazta az ENSZ nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezményének¹³ 2 b) pontjában meghatározott súlyos bűncselekmény értelmezést. Eszerint a 4 éves vagy ennél súlyosabb szabadságvesztés büntetési tétellel fenyegetett bűncselekményeket kell súlyos bűncselekmények alatt érteni. Az ajánlás szerint a szervezett bűnözéssel kapcsolatos bűncselekmények és a terrorizmus a súlyos bűncselekmények közé tartozik. Az ajánlás szerint speciális nyomozási eszközöket akkor alkalmazhatnak az arra jogosult hatóságok, ha „elegendő okkal feltételezhető, hogy súlyos bűncselekményt követtek el vagy megkíséreltek, illetve megkísérelnek, egy vagy több meghatározott személy vagy egy még nem ismert személy vagy csoport által.”

A hazai, új büntetőeljárás szabályozással kapcsolatos bűnüldözési és igazságügyi jogalkalmazói gyakorlatban is kulcsfontosságú lesz a leplezett eszközök alkalmazása során a gyanú meghatározása, mivel ha a konkrét gyanú már fennáll, akkor csak a büntetőeljárás szerint meghatározott rendben folytatható a bizalmas módon végrehajtott bűnüldözési tevékenység és a rendészeti ágazati szabályozás szerinti titkos információgyűjtés csak eddig

¹⁰ Council of Europe Office in Belgrade: Deployment of special investigative means. Belgrade, 2013.

¹¹ Uo. 12-13.o.

¹² Recommendation Rec (2005) 10 of the committee of Ministers to member states on „ special investigation techniques” in relation to serious crimes including acts of terrorism.

¹³ 2006. évi CL. törvény az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezmény kihirdetéséről

a pontig folytatható. Ezzel a rendszer rugalmasabbá, az információk eljárásilag könnyebben felhasználhatóvá válnak, de sok fontos kérdést is felvet a gyakorlatban, például milyen költségből kerülnek elszámolásra az alkalmazott eszközök.(speciális működési kiadásból vagy bünygi költségből?)

Az Európai Bizottság Migrációügy és Uniók Belügyek Igazgatósága által készített jelentés alapján a leplezett vagy speciális nyomozási eszközök különösen az alábbiak:

- Technikai vagy elektronikus kommunikáció ellenőrzés (interception of communication): telefon lehallgatás, távközlési adatok, helymeghatározás megszerzése, távközlési eszközök, számítógép távoli észrevétlen elérése mobil és rádiófrekvencia azonosító eszközök, számítógépes, internetes adatállomány ellenőrző eszközök, amelyet súlyosabb bűncselekmények felderítésére és általában maximum 6 hónap időtartamra alkalmaznak.
- A felderítés, megfigyelés, ellenőrzés (surveillance tevékenység) nem egységesen értelmezett a tagállamokban. Vannak olyan tagállamok aki megkülönböztetnek technikai eszközökkel végrehajtott megfigyelést, felderítést és technikai eszköz használata nélkül (Ausztria, Belgium, Finnország, Francia , Luxemburg), más tagállamok rövid vagy hosszú időtartamú megfigyelést, felderítést különböztetnek meg, illetve különbséget tesznek igazságügyi engedélyhez kötött vagy anélkül folytatható tevékenységek között. A felderítés, megfigyelés, ellenőrzés tágabb fogalomkörébe sorolhatóak a megfigyelés, minták fedett módon való összegyűjtése, vizsgálata, árú fedett módon való kicserélése, video, fényképfelvételek fedett módon való készítés rejtett hang-, képrögzítő, testre szerelt rejtett eszközökkel, nyomkövető, retinaszkener (pl. repülőtereken), hőkamerás eszközökkel.
- A fedett nyomozó tevékenységei, nyomozása (covert investigations) alatt az alábbi nyomozási tevékenységeket értik Európában: beépülés, álvásárlás, ellenőrzött szállításban részvétel¹⁴. A hatóság – kiletét fedőokmányok segítségével leplező – kiképzett tagja vagy civil együttműködő személy hatja végre. A fedett nyomozás összefoglaló névvel jelzett tevékenység, a különleges eszközök, tevékenység körébe tartozó olyan komplex tevékenység, amely egyben a fedett nyomozó/együttműködő kiválasztását, tanulmányozását, bevonását, képzését, működtetését (háttértámogatás) is jelenti. A fedett nyomozók alkalmazásának három típusa van: első az általános, szisztematikus információgyűjtés meghatározott bűncselekmények felderítése érdekében, második az álvásárlás típusú rövidtávú műveletek végrehajtása, harmadik a hosszú távú, bünszervezetbe beépülés.
- Ellenőrzött szállítás (controlled deliveries), nemzetközi együttműködés keretében, bűncselekmények felderítése érdekében az érintett államok az illetékes hatóságok felügyeletével megengedik, hogy területükre be/át vagy kivigyenek bűncselekménnyel összefüggésbe hozható szállítmányokat az elkövetők és a szállítási útvonalak beazonosítása érdekében.
- Együttműködők foglalkoztatása (Informants), az Europol meghatározása¹⁵ alapján „informátor az a személy, aki bizalmasság garantálása ellenében olyan

¹⁴ Di Nicola, Andrea – Gounev, Philip – Levi, Michael – Rubin, Jennifer: Study on paving the way for future policy initiatives in the field of fight against organised crime: the effectiveness of specific criminal law measures targeting organised crime. Final report, Brussel, 2014. 266. o.

¹⁵ Europol's Permanent Working Group on Informant Handling, Europol, 2012

információkat, belső tudást ad át vagy segítséget nyújt az illetékes rendvédelmi szerveknek, illetve titkosszolgálatoknak, amelyek bűncselekmények felderítését, nyomozását és terrorcselekmények felderítését segítik elő”. Az informátorok működtetésének két nagy csoportja alakult ki az EU-ban, amelyeket gyakran párhuzamosan is alkalmaznak egy-egy tagállamban (pl. Magyarországon is). Az egyik csoportba tartoznak az Europol által kidolgozott és támogatott, az informátorokat egy arra kijelölt, speciális egység általi foglalkoztatása (pl. NNI Felderítő Osztály), a másik modell a hagyományos, amely szerint bármely rendészeti szerv nyomozója saját maga választja ki, tanulmányozza és vonja be a saját informátorait. Utóbbi esetben az informátorok és a kapcsolattartás ellenőrzése, felügyelete csak időszakos.

- Közös nyomozócsoporthoz (joint investigation teams): bírók, ügyészek, nyomozóhatóságok tagjaiból határozott időre létrehozott csoportja, amelyet speciális nyomozási célból írásbeli megállapodás alapján hoztak létre két vagy több tagállamot érintő bűncselekmények nyomozása érdekében.
- Tanúvédelem (witness protection) körébe tartozik a tanúvédelmi program végrehajtása, amelyet a követelményeknek megfelelő védett „tanúkkal” „szemben lehet alkalmazni.
- A „forró nyomon üldözés” (hot pursuit) az egyik tagállamban bűncselekmény elkövetésén tetten ért személy üldözését teszi lehetővé a határon átnyúlóan az elfogása érdekében.

A jelentés alapján a tagállamok a leggyakrabban a technikai és az elektronikus kommunikáció ellenőrzését alkalmazzák, ezt követik az egyéb felderítési, megfigyelési eszközök, majd az együttműködők alkalmazása, utána a fedett nyomozó alkalmazása, ellenőrzött szállítások, tanúvédelem, közös nyomozócsoporthoz és a „forró nyomon üldözés” intézkedések állnak. Az intézkedések hasznosságát tekintve első helyen áll, nagyon hasznos speciális nyomozási eszközként a technikai és elektronikus kommunikáció ellenőrzés, ezt követi az egyéb felderítő, megfigyelő eszközök, és az együttműködők alkalmazása, utána szintén nagyon hasznos a közös nyomozócsoporthoz alkalmazása, majd hasznos a fedett nyomozó alkalmazása, ellenőrzött szállítások, tanúvédelem, és a sort a „forró nyomon üldözés” intézkedések zárják esetfüggő hasznossággal.¹⁶ A fentiek alapján az intézkedések „rangsorában” egyedül a közös nyomozócsoporthoz kerültek előrébb hasznosságuk megítélését tekintve.

A jelentés részletezi a határon átnyúló speciális nyomozási eszközök, technikák jelenlegi és jövőbeli kihívásait, amelyek kihatással vannak a hazai leplezett eszközök jelenlegi és jövőbeli alkalmazására is. Ezek közé tartozik többek között az eltérő tagállami jogrendszerek miatt az alkalmazási feltételként előírt bűncselekmény kategóriák eltérései, az alkalmazhatóság időbeli eltérései, anyagi források hiánya, eltérő technikai (pl. frekvencia, GPS) lehetőségek, adminisztratív nehézségek, bonyolult ügyintézés, bizalom hiány érzékeny információk megosztásakor. A leplezett eszközök alkalmazhatósága és hatékonysága tekintetében a határon átnyúló eszközökkel kapcsolatos problémák megoldása és a kidolgozás alatt lévő, új büntetőeljárás törvényünkhöz kapcsolódó végrehajtási szabályok nehézségeinek áthidalása, az intézkedések egyszerűsítése a jelen és a jövő egyértelmű kihívásai.

¹⁶ Di Nicola, Andrea - Gounev, Philip - Levi, Michael - Rubin, Jennifer: i.m. 226.o.